

Проф. др Наташа Симеуновић Бајић

Извештај о боравку на Универзитету у Регензбургу у Немачкој

У периоду од 1. до 31. јула 2026. године боравила сам као гостујући истраживач на Универзитету у Регензбургу, у оквиру *seeFField* истраживачке стипендије коју води Гер Дујзингс (Ger Duijzings), професор социјалне антропологије са фокусом на југоисточну и источну Европу. Овај боравак ми је омогућио да дубље истражим теме везане за свој пројекат "*Invisible No More*", али и да се упознам са истраживачима који се баве ромским студијама и историјом овог региона.

Централни догађај мог боравака било је предавање одржано 15. јула у оквиру *SNAKLAB Regensburg Southeastern Europe Research Seminars*. У учионици 017 Института за источну и југоисточну Европу (IOS), на адреси Landshuter Straße 4, од 16 до 18 часова, разговарали смо о томе како се ромска заједница представљала кроз векове. Предавање под насловом "*Regimes of Representation: Knowing Roma, Constructing Roma*" пратило је развој ових представљања: од раних хроника и космографија, преко фолклорне и визуелне имагинације, па до савремених медијских наратива у којима се Роми често приказују као друштвени проблем, а не као куриозитет. Посебно сам се задржала на анализи медијског извештавања у Словачкој и Србији у кључним годинама: 1989, 1999. и 2009, постављајући питање шта преживљава политичке преломе, а шта се тихо преноси даље. Предавање је модерирао Улф Брунбауер (Ulf Brunnbauer), директор IOS-а, а предавању су присуствовали и студенти а не само професори и истраживачи.

Боравак ми је омогућио вредну размену искустава са Клаусом Бухенауом (Klaus Buchenau), професором историје југоисточне и источне Европе, који говори неколико језика савршено. Такође, разговор са Гером Дујзингсом (Ger Duijzings), руководиоцем *seeFField* пројекта, био је посебно значајан. Разматрали смо могућност организовања заједничког пројекта, као и учешће у новој *COST* акцији 25167 *INCLUDE*, што отвара перспективу дугорочне сарадње која превазилази оквире тренутне стипендије. Око свих административних и техничких детаља боравака, велику помоћ ми је пружила Александра Саламуровић, координаторка пројекта. Њена подршка је учинила да се боравак организационо одвија без икаквих тешкоћа. Упознала сам колеге са простора бивше Југославије, што је било посебно вредно јер смо могли да разменимо искуства која је изнедрило ово поднебље.

Регензбург се показао као прави центар за ромске студије, са бројним истраживачима који, из различитих дисциплинарних углова, отварају теме које у другим срединама ретко добијају пажњу. Волха Барташ (Volha Bartash), добитница престижног *ERC* гранта за пројекат "*EMPOWER: Empowering Legacy: Sites of Romani Genocide and Community Commemoration in East and East-Central Europe*", поделила је своје виђење о памћењу и комеморацији ромског страдања у источној и источно-централној Европи. Њен рад ми је отворио нове углове гледања на ову тему. Ребека Фиш (Rebecca Fish), преддокторанткиња на Универзитету у Регензбургу, истражује страдање Рома у рату у Босни деведесетих година. Њена посвећеност овој често запостављеној теми показује колико још увек има непокривених поглавља у ромској историји 20. века.

У оквиру боравка 30.7. објавила сам и текст блога под називом *Whose are the Roma? On Naming, Visibility, and the Right to One's Own Story*, који се може прочитати овде: <https://seeffield.app.uni-regensburg.de/blog/>

Заједно са Александром покушале смо да успоставимо сарадњу између библиотека у Немачкој и новинског архива *EBART* из Србије. Иако је овај покушај још у фази преговарања, представља отворену линију за будућу сарадњу коју би требало наставити и након формалног завршетка стипендије. Током боравка консултовала сам богату грађу библиотеке IOS-а, што ми је пружио додатни истраживачки материјал релевантан за рад на научној монографији *"Invisible No More"* (наслов је потенцијалан и скраћен) и за упоређивање медијских наратива о Ромима у Србији и Словачкој пре и после пада комунизма.

Боравак на Универзитету у Регензбургу био је изузетно продуктиван. Не само да сам имала прилику да представим своје истраживање, већ сам и успоставила нове професионалне везе и отворила могућности за будућу сарадњу, посебно у оквиру потенцијалног заједничког пројекта са Гером Дујзингом (Ger Duijzings). Регензбург се потврдио као средина у којој ромске студије имају стварно место, што отвара простор за даље заједничко деловање две партнерске институције.

Захваљујем својој матичној институцији, Филозофском факултету у Нишу, на подршци и *seeFField* пројекту на изванредној могућности академског усавршавања.